27.10.72

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
M457E7
1872

Memduh, Mehmed, Paşa
Eser-i Memduh

3816 18/466

Memdūḥ, Meḥmed, Paşa

Eser-i Memdūḥ

اثر ممدوح

مطبعهٔ عامرده طبع اولنمشدر
سنه ١٢٨٩

PL
248
M457E7
1872

LIBRARY
JUL 17 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

❊ افاخم وکلای سلطنت سنیه‌دن مجالس عالیه‌یه ❊
❊ مأمور دولتلو سامی پاشا حضرتلرینک ❊
❊ مجرد تلطیف عاجزانه‌م ایچون احسان بیورمش ❊
❊ اولدقلری قطعه‌در ❊

* آفرین طبعکه ای نخل هنر *
* شاخسارکدن آچدی زهر *

* لاجرم میوهٔ ممدوح ویرر *
* چون شدز ومن الزهر ثمر *

﴿ قسطمونی ولایت جلیله سنه شرفبخشا سعادتلو ﴾
﴿ پرتو پاشا حضرتلرینڭ تقریض ساميلريدر ﴾

* قلم سپهر ظهورڭ مظهريدر *
* حروف عالياتڭ مصدريدر *
* قلمدر ناودان فيض اقدس *
* قلمدن گلشن عالم طريدر *
* قلمدر منتهاى سپهر عقوله *
* نفوسڭ رتبهسى اندن بريدر *
* قلمله سيفى يارشدرمق اولماز *
* دليدر كم بو دعوايه جريدر *
* كتاب جبر ممدوح الافاضل *
* بو دعوانڭ دليل اظهريدر *
* گورن آثارينى فهم ايلر البت *
* نه دریای معارف گوهريدر *
* بوله تقريضه جرئت ايتمه پرتو *
* هنرمندان عصرڭ چاكريدر *

اثر ممدوح

بسم الله الرحمن الرحيم

نخل امید آمدو شمشیربیم

ابحار مداد سریع الجریان اعتبار ایداسه ینه حمد وثنای جناب منانده کالك دوشوق زبان انس وجان

* حمد آکه قیلدی خلقه رحمت *

* تحمیدده عجزه ویردی رخصت *

مرقومات مناجاتنه صحیح کشیدهٔ عجز صحیح اولهجغندن انسجام کلام (قل لو کان البحر مداداً لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی ولو جئنا بمثله مددا) حیرت بخش منشیان خوش منشان پاکیزه ادادر

واشجار اقلام بدیع البیان شمار اولنسه یته اول نبی
نبیه امی دانای (ذلك الكتاب لاریب فیه) افندمز
حضرتلرینك ثبت ثناسنده عاجز قاله جغندن (رب
اشرح لی صدری) درودیله سرود ایتمسی لازم کلورکه
مدآدمدن میم مسیحه قدر (همچو الف راست بعهد
وفا (اول وآخر شده بر اندیا) شرفنه مظهر بولنمغله
محبوب خدادر الحق نسخ نسخ ادیان برله متحلی وشکل
قلمده نمایان اولان بنان اعجاز طراز سعادتندن شق قمرله
طبقات اسمان منجلی اولمسندنناشی براعهٔ باهر البراعه
الی قیام الساعه تلاوت آیت نعت روح افزاسی
ومدحت آل واصحاب فتوح پیراسی حرمتنه دست
توقیرده هویدادر پس آذان عالمیانه جدله وصلوله
ایله ولوله ساز اولیجه اوصاف جلیلهٔ پادشاه اسلام
خلد الله الی یوم القیام خامهٔ صداقت جامه‌یه عائد
اولورکه زمان عدالت نشانده دفینهٔ فنون
آچلدیغندن جواهر معارف قرطهٔ کوش وکالای
کمال زیور دوش اولمغه همایوننامهٔ شوکتی ابادیٔ
ابامده ظاهر وپیدا ودعای دواتی نقش نقطهٔ
سویدادر (امابعد) لوح محفوظ ذهن دراکی
صور علمیه واعیان ثابتهٔ حکمیه قبولنه کشاده اولان
ارباب رشدودید نزدنده ظاهر وبدید اولدیغی وجهله

شمدی یه قدر افاضل اسلافدن انامل اخلافه پك
چوق آثار ایشار اولنوب بونلردن براثر معتبر دخی
(جلال الدین) دوانینك رسالهٔ مختصرهٔ
قلمیه سیدرکه (ذو القرنین یسیر الشرق والغرب
فی اقصر ساعه استولی علی الاقالیم کلها ومد فیها
باعه فصیح جزیل الکلام لکن لاینفك کلامه عن
الابهام اشراقی فی طریق التعلم والتعلیم لکنه من
المشائین بخیم بادی البشره اسود الرأس ناطق فصیح
ماش علی قدمیه ولکن لیس من الناس منشاری
النبض مابه من ورم ناحل الجسم ما علیه من سقم
اری قدمه اراق دمه ولسانه مهد عدمه رشیق القد
اسیل الخد الیف الکند طویل المد قد جاوز شمائله حد
القد الف ممدود لایمنع الصرف سالك مرتاض لکن
یعبد الله علی حرف) عبارات فصیحه سیله زینت
بخشای کاشانهٔ خیال والحاصل عرب وعجم وصاف
قلم اولمغله چاه بابل دوات مالامال سحر حلال در
فقط متقدمینك ابداع وایداع ایلدکاری رسائل
بلاغت نشور دستور مستور تعمیه والغازده پیرایهٔ
سطور اوله رق سیف اوستنه ترجیحه دائر افکار
صحیحه بسط وتمهید ایدلمامش اولدیغندن واکرچه
شعبان زاده نك (مناظرهٔ سیف وقلم) نامیله تألیفنه

موفق اولدیغی رساله جهتینی جامع بولنمش ایسه‌ده
خاتمه سنده (خلاصهٔ قیل وقال وماحصل ما فی
البال بودرکه ایام سفر پرخطرده لاینقطع تیغ وشمشیر
الزم وهنکام حضرده قلم سفیر اهمدر فاما جملهٔ
عبادك صلاح واصلاحی تیغ وقلم تحتنده مندمجدر
زیراکه قبضهٔ تیغ جهان کشا ایله عالم مسخر ونوك قلم
دولت آرا ایله رشد بنی آدم میسر اولور حق الانصاف
انکشت قلم موشکافده ذره قدر خلاف بولنمز راستی
ودرستی شعاری اولوب استقامتله معروف
امین اولمغین اصحاب یمین اولمشدر) زمیننده . پیشگاه
نگاه اهل انتباهه ارائه ایتدیکی براهین حکمت
رهین تسویهٔ دوساق اتفاق ایلمك شکلنده نتیجه
قرین اولدیغی شیوهٔ شاهد افاده یه نظراً منفهم
بولندیغندن علاقهٔ نسبیه غیرتیله بوحکمك قبولی
مجاز طوتیلوب امداد مداد استعداد ایله مرکب
اولان اصول شناسان دارالحدیث عرفان قلموار
استقامتله سرفراز ومقبول الاطوار اولمقدنناشی
راستکولق جهاد اجتهادنده فدای سر وترك زیب
وزیور ایلدکلری جهتله شهاده نك محاکمه سی
اجرا قلنه رق قلمك سیف اوستنه رجحانی تعیین
وتبیین ایچون علی قدر الامکان اتیان براهینه جسارت

ایلدم مروّتمندیٔ معارفکاران زمانه دن
درخواست مستمندانه م بو (اثر ممدوح) نظرقبولدن
مطروح اولمیه

* خامهٔ امرکن اولدقده رقم سنج یکون *
* جمله سی اولدی بهم بستهٔ احکام شؤون *
* چکدی مسودهٔ تحویل برات عدمه *
* خط بطلان قلم صنع خدای بیچون *

جناب لوحه پیرای (ن والقلم ومایسطرون) حضرتلری
مقتضای حکمت ازلیه ومبتغای ارادهٔ لم یزلیه سی
اوزره باشام شبکون عدمی بریدهٔ مقراض دوزبان
صبح وجود ولآلیٔ متلالیٔ حقایق خفیه سن آرایش
صدف نمود بیورمق مراد مرحمت اعتیادی جلوه
نمای مرایای تعین اولدقده نیستان ملتفة الاغصان
قدرت حضرت خلاقده خدایی نابت بردرخت
ثابت کبی کرفتهٔ دوشاخ شاخ تکوین ومانند نای
خوشنوا تنکنای واویلاده سینه چاك عشق جهان
آفرین اولان ابتدا قلم راحت الارواح نغم اولوب
(اول ماخلق الله القلم) حدیث شریفنده درج
درج بیان بیوریلان جواهر سرائر لدنیه دن
مستباندرکه قلم حول لوح محفوظده حامل اسم اعظم

رسـول محترم اولدیغنده دکل تیغ جانستان مریخ
انش فشـان بیله سودهٔ سنك فسان چرخ کردان
اولمدیغندن (الفضل للمتقدم) حجت بالغه سیله قلمی
سیفه ترجیح الزم ودراریٔ دری لمعـات آیات قرأنیه
وفصوص نصوص فرقانیه مجرد پردا ختیٔ قـلم
زرنکار ایله زیبایشد هندهٔ اکیـل ارباب شرایع
ومسانید صحیحهٔ احادیث واسـانید اثار حکم تحدیث
نبوی روایت ودرایتی دخی کذلك اول ترجمـان
غیبی وراویٔ لاریبی عنعنهٔ نقل واثاریتله واصل ابادی
ومسامع اولمغله بالجمله متبحرین هنوز ساحل نارسیدهٔ
راموز رموز (الذی علم بالقلم) در

* این بس شرف کو سر تو منشیٔ تقدیر *
* ازروز که بکذاشتی اقلیم قـدمرا *
* تا حکم نزول تو درین دار نوشتست *
* صـدره بعبث باز تراشیده قلمرا *

اول دمکه باعث خلقت اشیا وسبب طلوع انبیـا
بسملهٔ فاتحهٔ فطرت وخاتمهٔ رسالهٔ رسالت ناطق
صادق (عرج بی حتی ظهرت بمستویٔ اسمع فیه
صریف الاقلام) صدق حبیب الملك العلام افندمز
حضرتلری منبر لاهوت پایه وجبروت سـایهٔ نبوتده

خطبهٔ لا اله الا الله محمد رسول الله ایله سروش
وکر و بیسان وکوش هوش آدمیانه ولوله پیما
وسعادت بخش ارض وسما اولوب ایات قرآنیه
شرف انداز نزول وفرقهٔ بارقهٔ اسلامیه ده ابتدا
بلاغت سیف مسلول اولدیغنده فصاحت کلام
جناب نطق افرین بلغای عربی لال وعمکین ایلمکله
قرآن مبینك برسوره سنی تنظیر ممکن اوله مدی
اما مشرکین چرك آكینی دارالسلام اسلامه دعوت
ایچون سیفه مراجعت اقتضا وسرقضا مجاهدین
دینه تعیین اوديه وفضا ابتدکده عربده پردازان
عرب مغیلا نزار کارزارده ترك ادب برله ترتیب صمصام
وسهامه جسارت وحکمت خدا بعض غزواتده
نصرت دخی بولوب اهل اسلامی دوچار فیداسارت
ایلدیلر یو تقدیرجه زمان حق وحقیقت توأمان حضرت
فخر رسلده واسطهٔ قوهٔ سیفیه دن مقدم وقوعه
کلان فتح اعظم فاتحهٔ کتاب کریم وفتح قلمه مودوع
بولنان کلام قدیم ایله صحیفهٔ شریفهٔ ظهوره
نور بخش اولدیغندن سیف جلادت عبدهٔ اصنام
کنناهه وفیض صحبت اصحاب کرامه مخصوص
بولنمشدر

(قرانله قولم ايتدم اثبات) برهان ايله خصمی
قيلدم اسكات) اكرچه (انا نبی السيف) فرمودهٔ
ستودهٔ انبيا عليه اكمل التحايا ايسه ده حكمت
ابعاث رسل انسانه تعليم علم يقين ايله ارشاد
سبل مراد سبحانيسنه متعلق اولمغله شان اهل
علمی اعلا ايچون لسان معجز بيان رسالتپناهيدن
(مداد العلماء افضل من دماء الشهداء) بيورلدی
بوحديث صحيح پرتو پاش مشكاة مصابيحدر مادامكه
مقال بومقامه انتقال ايلدی طور سينای سينه ده
كليم نفس ناطقه كلام الله ايله ذوقياب علم لدن
وعارف معنای امر كن اولوب خطاب جناب
وهابك تأثيری شوفلك اثيری انعكاس صدايه قابل
قبه شكلنده ايجاد وخلق ولسان انسانی نطق ايله
مجرای حروف حلق ايلمش اولديغنه كسب اطلاع
ايدنجه دنياده سوزدن مؤثر ولطيف هيچ برشی
اولمديغی تعين وبنا برين شاهد حسن افاده يه
سزا ديبای رنكين بولمق احتياجی تبين ايلدكده

* جنبش اول كه قلم بركرفت *
* حرف نخستين ز سخن دركرفت *
* پردهٔ رازی كه سخن پروريست *
* پايهٔ ازپايهٔ پيغمبريست *

مضمونی اوزره سوزینه قلمك اولور کلام باری که تفسیرنده لسان ابکمدر قلم معجز رقم (وکلمته القیها الی مریم) کریمه سنه محرمدر

* عقدهٔ سررشتهٔ رازنهانتیدر پوزم *
* سلك تسبیح در سبع المثانیدر پوزم *
* برگهردر کیم نظیرین کورمامشدر روزکار *
* روزکاره عالم غیب ارمغانیدر پوزم *
* روزکاراچانی بیلمش بنم یابیلمامش *
* عالمه فیض حیات جاودانیدر پوزم *
* آفرینش طوطئ اندیشه‌مه بردانهٔ *
* کیم اودانك دانهٔ پراستخوانیدر پوزم *
* نکته‌ده عالم حریف اولمز بکا کویا بنم *
* هرنه سویلرسم جواب لن ترانیدر سوزم *
* هرنه سویلرسم قصدنا مضمونی اثبات ایدر *
* انی بیلمز که خطاب امتحانیدر پوزم *
* رند هشیارم خرابات مجتهدر دلم *
* عاشق هرجاییم وحدت نشانیدر پوزم *

حتى مواليد ثلثه كه پيچيدهٔ قماط وجود وكشيدهٔ
رباط شهود در بونلرك تفصيل كيفياتنده واقف
اسرار متشابهات وكاشف غوامض حروف عاليات
اولان شيخ اكبر قدس سره الاطهر حضرتلرى سالك
طريق حق وطالب فيض مطلق حيرانىٔ جذبات
يزدانى ايله مجلاى سويداسنده جوهر تجلى يه
استعداد حاصل ايلسه ابتدا معدنياتدن مظهر
تجلىٔ كبريا اولوب بو مرتبه دنده ترقى لازم كلدكده
كل خورشيد تجليات ژاله رباى بالاى نباتات اولور كه
مهر كياه نكاه موسى عليه السلامدنخى وادىٔ ايمنده
بر درخت انوار بار ايله نما پذير نور حضور رب
قدير اولمشدر طير لامكان سير روح بو مقامدنخى
پرواز ايله آشيانساز شاخسار فيض وفتوح اولسه
عين الحيات تجليات بارى سرچشمهٔ حيواندن
جارى اوله جغى زهاب ذهاب صواب انصابنده
ودلالت بداهت نظر ايله قلم نباتات وسيف معدنيات
حسابنده بولنوب نباتات ايسه درجهٔ ثانيه اعتباريله
سنبله نماى فصل الربيع بديع قدرت ومعادن
مرتبهٔ ثالثه اشتهاريله متوارىٔ زير زمين حكمت

اولدیغنی (اذ یبایعونك تحت الشجرة) مظلهٔ ظلمت
زداسنده وقوعه کلان بیعت رضوان مادهٔ سعادت
امادهسی دخی تأیید ایدرکه فئهٔ مخالفه علیهنده
عزیمت وعندهٔ عزائی سیف ایله کرفتار هزیمت
ایلمك اوزره عهد وپیمان وتمهید ایمان بیورلمشیدی
اشته اول آیت جلیلهنك تحت الشجره شجون
اشارتنه مدید ملاحظه قلندقجه استنشاق اولنسان
نکهت نکت خفیه ایله تحت مقابلی اولان فوق
شان شجره یه دال وشوحالده سیفه متعلق جویبار
قرار برنخل بلند سایه سنده جریان ایلدیکندن
قلم سبزعلمك تفوقی تحقیق کردهٔ ارباب کمالدر
حاصلی مزرعهٔ ساما نسوز دنباده نبات بحکم
حکم فرمای سبحانی غدای انسانی بولنغله سبب
حیات اشرف مخلوق وجناب ابوالبشر ابتدا انکله
مرزوق اولدیغندن قلم شوجهتله دخی سرجنبان
کلستان ارم اولدقد بلبل سیه منقارکبی نهالستان
بنانده مترنم وبربیغاو شیرین ادا مثلو شکرستان
بیانده بویله متکلم اولور

﴿ لمحرره ﴾

* دلکه مدهوش جام عرفاندر *
* جرعه افشان عرش رحماندر *

* بن او خمارم آستیندن *
* می حب رسول جوشاندر *

* بر عجب نشئه وارکه بزمده *
* قدسیان بلکه آنده سکراندر *

* الله الله نه بزم نوشانوش *
* عقل و فکر وجنون یکساندر *

* الحذر الحذر نه عقل وجنون *
* کفر ودین باده خوار حرماندر *

* بنم اول مست ساغر اطلاق *
* جوهردن عرض کریزاندر *

* بنم اول حامل امانت حق *
* کوهلر خشیتمله غلطاندر *

* بنم اول سر سورهٔ زلزال *
* که جهان دهشتمله لرزاندر *

* بن او طفلم که مهد فطرتده *
* دایهٔ صنع لم یلد خواندر *
* بن او خضرمکه جسان رکابده *
* آب حیوان کبی شتاباندر *
* عارف حکمت شئوناتم *
* شانمه شویله دینسه شایاندر *
* قطب الارشاد خانقاه جلال *
* غوث الاوتاد عالم جاندر *
* مظهر تام صبغة اللهم *
* صورتم جلوه بخش الواندر *
* مهر گردون فروز اسمایم *
* پرتوم رنک رنک رخشاندر *
* آشناسی فیوض الآنم *
* عالمه همتم نکاکاندر *
* جوی لطفم چمنطراز وجوب *
* باد خشمم خزان امکاندر *
* مرغ قدسیم که لانهٔ شوقم *
* سدرة المنتهای وجداندر *

* عزئیل اقتدارم اما کیم *
* قدرتم با که دشمن جساندر *
* فیض تأثیر انسلاخمدن *
* حلهٔ دورجنان عریاندر *
* سپوزکرم عارفان باللهه *
* رمز ایمان و مغز قرآندر *
* سپیر ایدنلر لطافت سپختم *
* بویله دیرلرسه بلکه جسباندر *
* فوج فوج سروش رحمانی *
* موج موج خروش عماندر *

حقیقت ترتیب دیوان شوکتنده اثبات سعی بلیغ ورخش رخشان بلاغتده زبان شمشیر نظیر ایله کشور بکشور ارائهٔ تیغ ایدن خاقانیٔ فکرت قلمك وادیٔ مدیحنده طبع مطبوع شاعرانه یه مراجعت ایلسه مائل قلمرولقای واجب الوجود وقائل کریمهٔ (سیماهم فی وجوههم من اثر السجود) اولان خامهٔ عباسی عمامه جبهه سنده آب مداد ایله وضو وسجادهٔ رقعه یه کثرت سر فرودن التماع ایدن

نور سیاه سواد اعظم رقده ظلمتزدکان بیان حرمانه
مشعل راه اولدیغنی مشاهده ونظرگاه خلاق
معانیٔ طبیعت اولان بیت معمور مواجهه سنده
وضع جبین اندیشه ایله مجاهده حیننده شکاف ناف
اهوی قلمدن بوی غالیه سای لطائفی ونوك شرك
سبقدن دم ناحق ارباب معارفی ریزان بولنجه
هرغواص معنا اشنا وصف خامه ایچون بحر
طویل تأویلده صنعت اغراقه میل ایله مشق شنا
قیلسه جناب یونس بطن نونده مستغرق عمان
حقایق ورازبین قدرت بالغهٔ خالق ولدیغی کبی
قلمك دخی دهان حرف (ن) دن اخذ سرائر
فرقانیه ایله ساحل نشینان عصیانه دریای بیکران
رحمت الهیه یی تبشیر وتفهیم واصحاب استغراقه
اسم محیطك سرینی تقریر وتعلیم ایلدیکنه واقف
اولور لکن دبیر تقدیر کلوی کلکی صریر وصفیر
ایله املا ایلش اولغله سیاح نفیر بدست قلم خطه
خطه وضع قدم ایتدکجه ناله کش دشت قیره کون
دوات ورموز آموز (فنادی فی الظلمات) مشغول
مناجات (اعوذ بکلمات الله التا ماتدر

﴿ لغت ناقه ﴾

* زکریا کبی فرقنده طوتلسه منشار *
* سر ویره سرینی ویرمز قلم فیض آثار *
* نه قلم کاشف اسرار سراپردهٔ غیب *
* نه قلم واقف اطوار بهین اخیار *
* نه قلم نقطهٔ سویدا مردمک دیدهٔ نون *
* قلم حکمت بالغهٔ خالقی ایلر اظهار *
* نه قلم وادیٔ سینای ثنای حقده *
* ذات موسی وش اولور تا او قدر سجده گذار *
* وانا اخترتک بابنده لسانی مفتاح *
* فاستمع امری ایچون کوشش طوتر لیل ونهار *
* نه قلم شاخ لطیفنده کی پرتو اولمش *
* دوحهٔ افروز رموز شجر الاخضر نار *
* سر فرو قیلسه کهی همچو درخت طوبی *
* سایه سندن کورینور مشت بهشت وانهار *
* یرا شور دسته جنده آو ب فردوسی *
* ایلسون کاخ زر اندر زر خلده مسمار *

* خطاب ساغر کبیدر طرف دواتده نفوسش *
* کاسه سبی بادۀ الهامدن اولش سرشار *

چونکه بیدای بیانك پایانی بولنمز قطعۀ نوزمینی ادیم ارض ورباعیٔ مثنوی ربع مسکون فرض ایدوب عالم معرفتی برحاکم سخن شناسك ید استقلالنه تسلیم تخیلنده بولنسق (گهی بر بحر کاهی بر زمین نوایدر تسخیر) (قلم ملك هنرده خسرو بحر و بر اولمشدر) شهنامۀ ستایشیله اظهار کروفر ومطلع طالع فروز شعرایی نجم شعرادن بلند اختر ایدن کلك عطارد اشتهاره تفویض انسبدر

* صبحك الله صباح ای دبیر *
* چون قلم از دست شدم دستکیر *

* کین نمط از چرخ فزونی کند *
* با قلم بو قلمونی کند *

منشیٔ نادری خصال خیال اعلان همم قلم صددنده منع جدال وقتال ایتمکده ایکن مبارزان میدان بیاندن بعض اصحاب اغراض سل سیف اعتراض ایلیوب (قلم اینجا رسید وسر بشکست) سرزنشیله نهال خامۀ موزون سیاستگاه مقطعده تأثیر زخم مباریدن

سرنکون وبرچوب خشك آهندن احسندر توهمیله
قوت قلمیه دن بحث ایدنلر مستحق تزییف الجنون فنوندر
خطاب مجنونانه سنه انوار اثاری رفع ظلم ظلم لئام
ایدن قلمك پنجهٔ سخت حدیده اصابتی صیت
جهانکیرانه سی زمانه تحول وصدای خسروانه سی
زمینه تزلزل بخش اولان یلدیرمك استیلای تبور
حدید المزاجده محبوسیتی قبیلندن بو لمغله ابتلا
ارباب معارفه مانع اعتلا اولمیه جغی جوابنی اعطا
قابلدر معلومدر که استقامت ذاتیه وصداقت
قلبیه یه مالك اولنلر انقلابات کونیه دن اصلا متغیر
اولمدقلرندن هرنه محلده بولنسه لر کردار وکفتارلری
راست واطوار ومشوارلری بی کم وکاست اولور
نته کیم لفظ کلك تقلیب ایدلسه ینه کلکدر

* بارك الله زهی سپالك وادئ ثنا *
* عنبرین خرقه سپیدر نورسپیه سرتاپا *
* هادئ ره طلبان روشن دانایی *
* یعنی راه آکه دانش قلم حکمت زا *
* نه قلم عارف بالله مسیحی الفاس *
* کتب عالم اندیشه یی ایلر احیا *

* نه قلم مرشد ارواح معانی که اکا *
* محرمان حرم غیب مرید اولسه روا *
* باشلاپه کشفه اولورسر بگریبان دوات *
* سر لوح وقلمی عالمه ایلر افشا *
* نه قلم نجم شناس فلک عالم غیب *
* نه قلم چساه نشین رصد نوپیدا *
* ایتسه راز فلکی زیور لوح تعبیر *
* دل چساد حروفی دیو دخل ایلر اکا *
* بولسه دندانی خلل ینه اکا آچساندر *
* حل مشکل کره رشتهٔ اسرار قضا *
* مطرب بزم کلفسون تخیل که ویرر *
* نغمه سی خاطر معنایه نشاط صهبا *
* هم سر شکیله ایدر جلوه کهن سنبلزار *
* هم صریریله اولور سنبله دن نغمه سرا *
* قوندورر سپارینه صد بلبل معنایی ندم *
* اولسه مضرابزن تار خیال یکتا *
* کتورر زمره کبی بکر خیالی رقصه *
* ایسته دیر رمز الفه نی کبی اهنک نوا *

تشبيه وتوجيه شاعرانه ده خط خطا نصيب خامهٔ سيه سيما اولمق اندیشه سيله روش افادهٔ سابقه دن فراغت وقلم وسيفك ادارهٔ ملكيه ده اولان اهميتندن بحثله عرض مطالعات قاصره يه جرأت قاندرده (اى دل حيات روح بانعام مصطفى است (واغاز كائنات زانجام مصطفى است) (سيمرغ جان ماكه ره‌بدست ازدو كون) منت خدا براكه بجان رام مصطفى است) نعت شريفنك قائلى اولان سلطان سليم قديمكه جانب عالئ حجازدن دست تعظيمه الديغى لواى سعادت التواى نبوى وسائر تبركات باهر البركات حضرت مصطفوى ايله سدهٔ سديدهٔ سلطنتى قبلهٔ قلوب مؤمنين و بنيان رصيف الاركان خلافتى كافهٔ اهل اسلامك اتحاد معنويسيله ترصين بيوروب خادم الحرمين الشريفين خطبهٔ حكيمانه سى ايسه اول عالى كهك فتوحات مكيهٔ موفقيتلرى حقايقنى كشف واظهاره دليل جليلدر بويله برصاحبقران دوران وقهرمان جلادت عنوانك

* گر لشكر عدو بود ازقاف تابقاف *

* بالله كه هيچ روى نميتابم از مصاف *

* چون آفتاب ظلمت كفر از جهان برم *

* كاهى كه صبح تيغ برون آرم از غلاف *

صمصام انتقام خصم التقامیله غلغله انداز جهان اولدیغی زمان غالبیت نشانی یاد وتدمیر شمشیر ایله تدبیر دبیردن استغنا مراد ایدنلره شوذهاب اولوقت ایچون بیله برفکر ناصوابدر جوابنی جف القلم ایراد ایده بیلورز زیرا دورسلیم خانیده هرقدر سیف سطوت سلاسل بند رقاب اصحاب شقاوت ایسه قلم دخی اندن زیاده خادم مقدم ارباب کمال اولدیغندن رایت نصرت اکثرابادیء اهل معرفتده شقه پرداز روز کار وقدر علم علمدن برتر طوتیلوب افکار ملیه عصره مخصوص تربیهٔ علمیه دن حصه دار ابدی بوکا مثال مجسم فضیلت علمیه یی شجاعت عملیه ایله جمع ایدن جناب سلیم ستوده شیم اولمغله دولت اویله بر پادشاه عارفدن وملت فنون ومعارفدن مستفید اولمش وعصر مسعودی کمالات ایله غلبهٔ کلیه کوسترمش ایدوکنه ابن کمال کبی کاملك اثار مقبوله سی کفایت ایدر والحاصل اول شهریار بختیار حربی برفکر باریك ایله اختیار ایلدیکندن

* این سفر کردن و این بی سر و سامانیٔ ما *

* بهر جمعیت دلهاست پریشانیٔ ما *

* خوان عشقست سلیمی فلک وجمله جهان *
* کاسش آیسند همه خلق بهمائی ما *

کلام الملوك ملوك الکلام مبله دنیانك هر جهتنده بولنان عموم ملت اسلامیه بی دار الامان اتحاده دعوت وعقل سلیمك داویتنی واسطهٔ واسطی نژاد قلمیه ایله اعلانه همت بیورمشدر * از زمانده چوق ایشلر ایتمشیدی * همتی اولمشیدی عالمگیر * شمس عصر ایدی عصرده شمسك * ظلی ممدود اولور زمانی قصیر) دریغاکه اول تاجدار پاکیزه سرشت عازم سرای بهشت اولمسیله اساس تدبیر رخنه پذیر اولدیغندن بلاد اجنبیه ده ظهوره گلان مظفریت دوام ومقدملری دفع دشمن ایدن لشکر ظفرلری تأثیر جهالتدن دشمن داخلی حکمنده دولته باعث شور وشر اولوب فرقهٔ سیفیه نیجه ایام قبول نظام ایده مدیگندن بیلنان وقته قدر سفك دما مادهٔ فجیعه سیله دامن اطلس گردون دم یگنا هاندن لکه دار وگلگون ایکن له الحمد ناحق یره قان دوکمك فضیحه سندن کف ید اولنوب صفحهٔ بوقلمون نقوش عالمده رنك خون مبدل مداد لعل گون اولمغله اسیاف حکم قطعیٔ شرعی لحوقنه دکین هر خصوصده

انداخته‌ٔ سوراخ غلاف اولدیغندن تیغ ستیز یرینه
اکثر زبان تیز استعمال قلنه‌رق قلم رفاه عباد الله
خدمتنده وشکل کج سیف مسلول دخی جوی روان
حیات اوستنه ممدود بر جسر حدید الحدوده
مشابهتله هزاران معصوم ومغدورك سیف یم عدمه
امراری دلالتنده درحقا که حصن حصین دولت ومدار
قوت ملت عد ایتدیکمز نظامات اساسیه‌نك مرکز
مطلوبه قلمله موصول واداره‌ٔ مهام هر دولتده
پولتیقه شناسان عهده‌لرینه محول بولندیغندن ارباب
قلمی سیفیه‌یه ترجیح وقلیجله داخل دائره‌ٔ مصافات
اولمیان اهالی‌ٔ ممالك برحسن تعبیر ایله شاهراه مسالمت
وخیرخواهی‌یه سالك اوله جقلری سلطنت سنیه ایله
انکلتره دولتی بیننده تأسس ایدن دعائم وفاق وعلائم
اتفاق دلائلیله مثبت بولنمغین دیباج دیباجه‌ٔ افکاری
تزیین وتوشیح احرادر اگرچه روسیه مسئله‌ٔ زائله‌سنده
دول متفقه طرفلرندن دولت علیه‌یه جان ومال
فداسیله کوستریلان ورزش منافع ذاتیه‌لری عالمنده
محافظه‌ٔ نفوذ واسایش مقصدینه مبتنی بر پولتیقه در
دینلور ایسه ده سلطنت سنیه‌نك تمامیت ملکیه
واستقلال عالیسنه نکهبان اولان ماده که ملت عثمانیه
ایچون بعض مخاطرات موهومه‌یی دافع واوروپا

دولتلرینه منبع منافع عد اولنور شو اساس متینی
ساحهٔ افکار دولیه یه وضع ایدن ینه همت قلمیه در
یوقسه قوهٔ سیفیه مز ایکی دولتی عرصهٔ هیجا یه
سوق ایده بلور میدی ارتق کسکین قلمله کسکین
قلیجك تأثیری شرح وارباب معارضه جرح اولندی
شهسوار مضمار شوکت تیغه بدل بو قلملی ایله دخی
خصمنی نکونسار زمین ادبار وخیبت ایدر

لراقمه

* انسان قانن ایچمك ایچون قانه تیغ *
* دست قضاده مردم آزار بر بهانه تیغ *
* زخم جفایی سبب ضعفادر ایدن قبول *
* بر رشته او ستنه چکیلور امتحانه تیغ *

زادهٔ طبیعت وازادهٔ اشارت اولان سوقطعهٔ قاطعه دن
رهین علم عرفادر که سیف هر نه زمان درمیان
قلنمش ایسه شیرازهٔ مجموعهٔ جمعیت بشریه تفریق
وقلم نه وقت پیرایهٔ بنان ایدلمش ایسه اجزای پریشان
احوال انام کسب نظام وانتظام ایله جمع وتلفیق
اولنمشدر حتی سیفك تلف نفوس وخرابیٔ ملك
محروس کبی غالب ومغلوب جانبنه آچدیغی یاره لرك

التیامی نبض اثنای مهام (الصلح سید الاحکام)
اولان قلمك حرکت حکیمانه سنه محتاج اولمسنه کوره
قلم بنای مدنیتك عمود زر اندودی وسیف خیمهٔ
بدویتك وتدفولاد نمودی مشابه سنده دینلمك بعید
دکلدر بنا برین سایهٔ طوبی وایهٔ قلمده اسوده
نشین اردبهشت مدنیت ونوباده چین بوستان تربیت
اولان اقوام (نیست مبارك ستم انگیختن)
(آب خود وخون کسان ریختن) قاعده سیله خصمی
علیهنه بیله قیام ایتمامك افکار انسانیتکارانه سی
شمدی دنیانك بعض محللرنده رونمای مجلای ظهور
اولمقده بولندیغندن بونك محسناتنی تعداد موجب تکثیر
سواد اولوب اندن قطع نظرله اوائلده وقوعه کلان
محاربات وغوائل والیوم تحدث ایدن مسائل صحرای
ادعاده ترتیب صفوف وتسریب کتائب مناقب قلم
موصوف ایچون خط حرکت اتخاذ قلنه بیلور مثلا
قرون ماضیه ده بین الملل جاری اولان جنك وپیکار
اکثر اوقاتده بغتة ظهور ایتمکله امر مدافعه یه عدم
موفقیت تقدیرنده حکومت مغلوبه نك محو واضمحلالی
وسکنهٔ بلده نك ضبط وغصب املاك واموالی ایله
فیصل پذیر واسیر نامنه نیجه بیك بی جرم طعمهٔ
شیر شمشیر اولمق غالبیتده مدار عد ایدیلوردی تمهید

مدعا به اندلس استیلاسی وقعه سنده ترك دین
تکلیف ظالمانه سیله اکتسای کلکون قبای شهادت
ایدن شهدانك احوال جانکذاری شهادت ایلرکه اتلاف
اولنسان نفوس اسلامیه نك حد و پا یانی واجرا
ایدیلان مظالم وتعدیاتك انیسانی قابل اولمدیغی کبی
درج الجواهر حکم جلیل المأثر ودفائین افانین سرائر
اطلاقنه شایان نیجه بدایع مؤلفات دوچار آفات
تلفات اولمشدر اشته میزان راست ایزان انصاف دردست
ایدلدکده سیف اثار قلمیه بی تلفه مکب وساعی
وخامهٔ عدالت انتما ظفر تیغی کتب کتب تواریخ
ایتمکله هم مدح شمشیری وهمده اعلای لوای کلمة الله
مقصد یله حیات ابدی ونجات سرمدی یه نائل
وواصل اولان اوصاف مجاهدان لازم التوقیری ثبت
اوراق افاق ایتدکدن بشقه (کالنقش فی الحجر)
مضمونندن اثر کوسترمك ایچون موفقیتلرینی بعد
الوفات سنك مزاره حك ایله دخی بین الانام ابقای
نام غیرتنه قیام ایدرك سیفك سوء ضیعنه معامله
ومجامله ده صارف حسن مساعی اولمسی خود برهان
رجحاندر اکرچه پروسیا محاربه سنده (استراسبورغ)
شهرینك کتابخانه سیدخی کلهٔ کله کوب ایله ویران
وسوزان اولمش ایسه ده مملکتنك تسلیمنه فرانسزلر

طرفندن سد ممانعت چكلديكنه مبنی شوحال
محاصره صره سنده ضروری اوله رق اختیار
قلنغله اندلس كتابخانه سنك قصدا احراقنه مقیس
اوله من زیرا پروسیالولر بر ملیون عسكره مالك
وفرانسه ده طرف طرف فاتح ممالك اولدقلری حالده
ضبط ایتدكلری بلاد اهالیسنی ینه برقاعده تحتنده
اسیر طوتمشلردر (استطراد) غلبه ونصرت تقدیر
رب عزت اولغله افتاب ظفر هرملته بركون تاب وفر
ویره بیلور سه ده مظهر مظفریت اوله جق اقوام
ابتدا كندوسنه مدار دوام وقوام اولان وسائل
ومسائله حصر نظر دقت ودشمن احوالنه حوالهٔ
چشم عبرتله نقصانی اكماله حفظ ماله اهل كماله
رغبت كوسترر بر دولتكه اهل پروردر مهام امور
مطلوبه مطابق تسویه پذیر اولور اول ملتكه معارف
كستردر مرام جمهور قلوبه موافق تأثیر بولور
دولتی احیایه بادی هیئت ملت وملتی ابقایه وسیله
حسن ادارهٔ حكومت اولمقدنناشی كافهٔ دول زیر
دستانی اره سنده حصول وفاق واتفاقی امل وازالهٔ
جهل ونادانی ایله دفع علل ملل ایتمكه مجدوساعی
وتألیف اذهان ناسه مراعی اولدقجه افكار عمومیه
اتحاد ده ریسمان طرزینی اله جعندن اول ملتك

اغریو کلری چکمکه قدرت وتحملی اوله رق بالعکس
تفرقه پیدا ایلدیکی صورتده رشتهٔ بی تاب حکمی
طوتوب قوت اصلیه سنه وهن وخلل تطرق
واجزاسنه ضعف وپریشانی تعلق ایلیه جکی
ملابسه سیله اموربنی تارتمین پذیره ربطه مجبوریت
الویرر فلذلك مالك ممالك اولان دولت صیف وشتا
وجوه شتا ایله اصلاح وتنظیم احوالی کندوسنه
ذوق وتبعه سنی سوق سعیه سوق ایدوب ملکنده
ترقیٔ معارفه بذل نقد وقت ایلر هله پروسیانك کرك
صادوا وکرك چکنکی مسئله ده غالبیته سبب ظاهر
سلاحلری منتظم وبرچاوشی فرانسزلرك میرالایی قدر
معلم بولنه رق حرکات حربیه یولیله اجرا قلنمسندن
واردولرنده نظام وانتظام فوق العاده وتربیهٔ عمومیه
بتون مملکتلرنده پك زیاده اولوب علوم وفنون
جهتیله فرانسزلره مسابقت ایلمش اولدقلرندندر
بناء علیه کمیت کلامی تصدیٔ تعدی ایدن ظلم
پیشکان پیشینك تحقیق حرکاتنه عطف اتمکدن ایسه
تك ویوسنده اولد یغمز عصرك عرصهٔ ترقیاتنه
اماله شوبحثده اماله دها مساعد کورینور بالاده
افاده قلندیغی اوزره حروب سابقه صور نالایقه ایله
شورش فکن جهان اولور ایکن مؤخراً هردولت

قاعدهٔ بی فائدهٔ یغما کریدن فراغت ایدوب بر مادهٔ
مشکلهٔ موجب الحرب وامر مهم منتج الضرب
حدوثنده (الرأی قبل شجاعة الشجعان (هو اول
وهی المحل الثانی) بیانی وجهله فیفای فسیح
الارجای مکالماتی فضای جدله بدل ایده کلدیکدن
مقدمة الجیش میدان معرکه اولا طلایع افکار
متحرکه اولمق لازم کلدیکی حس ایدلمکله ایکی اداره
بیننده حربی نتیجه ویره جك مصلحت ابتدا عریض
وعمیق حدهٔ تدقیقدن کچوریلوب رسماً جمله یه اعلان
وحکایت قلنه‌رق مال وجان عبادتأمین ایله اجرای
عدل وداد اولندقدن بشقه جبال جدالده مثال
مرغ شکسته بال کرفتهٔ چنکال نکال اولان اسرا بیله
بستهٔ فتراك هلاك اولمقدن مصون و بلکه قید اسارت
موقته ایله کسب حیات تازه ایلیه جکلرندن ممنوندر
(مظفر وقت فرصتده عدودن انتقام المز)
(مروتمند اولان ناکامیٔ دشمنله کام آلمز)
فی الحقیقه انسان صحرای وغا وغوغای اعداده بنی نوعی
اولمق مطالعه سیله خصماسنی دخی تخلیص و بر مقتضای
حب مادر زاد همیانده مدخر ذخیره وزاد دن حصه
افراز وتخصیصه میل و رغبتی مکتسب ادبده حسن
اخلاق ایله تهذیب ذات وتذهیب سرلوحهٔ صفات

ایتمسندن منبعث اولوب بوخصلت برگزیده ابسه
اثار فوائد دثار قلمیه یعنی علوم وتربیه ثمرۀ نافعه‌سی
بولندیغندن روضة الصفای مدنیتده اجتناء ثمرات
کمالات ایدن ملل پسندیده اطوار باغبانیٔ فکرتله
شاخ انکشته قلم آشبسی لزومنی تصدیق ایلدکلری
کوندنبرو اوراق حوادث وردبهساری کبی نظرلرینه
هردم تازه کلدیکندن اشنای احوال روزکار اولوب
کلشن وطنده جریان ایدن میاه معاملاته نظارتله
جیحون عدالتی جدولندن منحرف بولدقجه نقل
ماجرا ایچون جوش وخروش کوسترسه‌لریله
دالخواهلرینی حکومته ادیبانه عرض وبیان
وسلاح عصبانی او یختهٔ جدار نسیان ایدر اولدیلر
یوزسنه مقدم ایسه مرایای افکار ملیه بوصورتك
عکسنه وجود ویرمکله حادثهٔ جزؤیه‌دن حقلی
حقسز نیجه قانلر دوکلدیکندن حکمداران عدم
امنیتدن ظلم وغدر غدیرینی اجرایه برزده دامان
اولملریله قتل واعدام سبب امن ونظام عداولنمغین
تابع ومتبوع خوف جان ایله اسالهٔ دموع ایدرك
دمکذار وعالم کون وفساد سیلابهٔ خوندن
لاله زار ایدی

❊ انشده ❊

* مظالمدن بولور حال تشتت قوت ملت *
* اولور عدل ايله حاصل اقتدار و ثروت ملت *
* مدار اعظمی هر دولتك عالمده قدرتدر *
* دكلدر دولته وابسته اما سطوت ملت *
* نه دولتدر اولملكه دائما كيم اتحاد اوزره *
* كوروسه غيرة دولت اولورسه همت ملت *
* ميانن تيغ انتشار ايله تفريق مشكلدر *
* تشبث قيلسه بركاره اگر جمعيت ملت *
* بوغفلتخانه‌ده تحصيل علمه بسته‌در فائق *
* ترقیٔ شكوه وازدياد رفعت ملت *

واقعا ظلام جهل ونادانی غشاوه كش دریچهٔ چشم انسانی اولدقده وجودی محض خير اولان انسان بالآخره كريوه نورد شر وطغيان اولور قبول وردنبك و بدء علم وعرفانه وكسب هنر ومعلومات ظل اسايشده امنيت جانه وابسته بولنديغندن برملكده عدالت وامنيت نه درجه‌ده ايسه اهاليسی اولقدر تحصيل كماله راغب ومائل ورغبت عمليه نك

اذهان خلقه سریانیله اوملکك احوال مشوشه سی
زائل اولدیغی عظمت وقدرتلری مسلمز بولنان
ملتلرك قوت حالیه وثروت مالیه لری موازنه سیله
آكلاشیلور صحیحا بلاد متمدنه ده بیللرجه تهدیدات
ایله سرکشلك ایدن اقوام شمدی تعلیمات ایله وطن
بولنده ابقای نام ایتمكده اولدقلرندن بوندن اسیر
بند ایله دلسبر بندك فرقی مستبان وعكس قضیه دخی
بادیهٔ حمیت جاهلیه ده نیزه بدست خسران
اولوب كشت وكذار وتودهٔ ریك باریك كبی مساعدهٔ
روزكاردن فرار ایدن طوائفك حركات خونریزانه
وعادات وحشیانه سندن عیاندر من بعد سیالهٔ برقیهٔ
افكارك سرعت جولاننی تفكر وارباب قلمك همت
فراواننی یاد ایله تشكر لازمهٔ شیمهٔ انسانیتدر كه كافهٔ
دار ودیار واودیه وكوهسار حاصلات معرفتدن
حصه دار اولمقده دز مثلا صحیفهٔ ارضك تلغراف
خطلریله آراسته وكاشانه لرمزك جدارینه وارنجه
طومار اوراق ایله پیراسته اولسی علم ایله مكلف
ومشرف بولنان انسانك آثار خط وقلمی نظر
كاهندن دور ایتمامك معنای معنویسندن منبعث
بركیفیت ایكن دنیانك بعض جهتلرنده قلیجله نادانلغه
دعوت مثلاو حالاتك هنوز وجودی مشهود ایسه ده

علم ایله معنون برملتی باصقی الننده طوتمق حجر وحدید
آراسنه موضوع ورق مطبوع شکلنی اله جفندن
بالطبع هر تضییقنده برنقش عجیب حصوله کتوردر
اوبله ایسه تألیف حروفدن صکره بنه تعریف سیوفه
انتقال موافق حالدر

* قلمدر چهره پرداز عروسِ مملکت اما *
* دم شمشیرده خون عدودر غازهٔ دولت *
* اصولی جنک حربی اولدقجه برقرار اولمز *
* بلند اولسه نه دکلو پردهٔ اغازهٔ دولت *

اشته بلا غث اصحاب قلمك وبسالت ارباب سیف
وعلمك نصیبی اولمق ذهابی دخی برقول مجروح
بولندیغی جای جدل دکلدر اکرچه دلیران میدان
وغا صولتله غوغا ایدرلر فقط ابراث شجاعت ایدن
ماده علم سایه سی اولمیوب علم سرمایه سی اولدیغی
بیلنسون چونکه ممساته انهماك ایله فصد شریان
وقصد جان ایلیانلره بو جرأت سنای سویدادن
دکل سواد سودادن واصل اوله رق بوفسه
حیاتی ترك اختیار مرك هقله صفمز حتی حکمتی
تدقیقه قدرتمز اولمدیغی حالده خلیل الرحمن وموسی

ابن عمران علیهما السلام افندیلرمز حضراتی
تسلیم روح قدسیلرنده ملك الموته عذار اعتذار
وقول دیکرده جلال اظهار بیورمشلردر والحاصل
خواهش درون ایله جان ویرمکه قائل اولنلرك
اذهاننده یا نعم اخرویه یه مظهریت ویاخود حب
وطنله زندکئ نام شجاعت علم وجدانیسی تقرر
ایتمسه اویله یوز بیك کشیدن مرکب اردودن صرف
نظر شخص واحدی فدای سرایتدیرهجك مکافات
کوستریلهمز پس فوز وفتوحی تسلیم روحده بولق
استین عساکره برنجی درجهده مکافات انلر ایچون
محافظهٔ ناموس وحیات ایتمکه مقتدر وفنون حربیه ده
ماهر برسپهسالار بهادرك قوماندا سی شرط اعظم وفن
حرب ایسه اثار قلمیهدن بولندیغی مسلم اولمغله تقدیم
قلمده عاجزانه حضور غازیانه عرض اولنسان ادله
انصاف ایله محاکه بیورلسون زیرا محاربات حاضره
بروجه مشروح ادارهٔ سیف وسمند واستیصال
خصم ایچون استعمال دسایس وکزند ایتمکدن
عبارت اولمیه رق بر طاقم قواعد علمیه ایله محصور
بولندیغندن عدویه غالب اصول حربیه یه موافق
اجرا قلنهمدیغی تقدیرده کثرت نفوسك مدار مظفریت

اوله‌میه‌جغی فرانسه اردولری اسیر اولدقدن صکره
اون بش ملیوندن زیاده اهالینك پروسیا استیلاسنه
دوشمسیله تماماً اکلاشلمشدر اکر فرانسزلرجمله پروسیا
قانونی وجهله عسکرلکه مقتضی فنونك تحصیلنه
مجبور بولنمش اولیدیلر اوحالده بتون ملت یولیله
جنك ایده بیله جکندن اردولری بوزلسه ده یکیدن
رزم ازمار یتشوب تنکیل خصمه مقتدر اولورلردی
تند باد قهر واشوب ایکی ملت اراسندن هبوب
ایدنجه دماء جانه صوصامشلر ایچون عین ماء
کورینه جکندن اوحالده قبضه سی قانطاشیله
تزیین ومجرد انسان قتلنه تخصیص وتعیین قلنان
سیفك تأثیر بایغی تسلیم کردهٔ بلغا اولوب فقط قصهٔ
غصه حصهٔ قابل فساد قابل که صورت وقوعنی
ضبط ایدن قلم اشکال حروف هجا واحوال عرصهٔ
هیجایی تحریر وتصویرده معلم قدیم بنی آدمدر مأخذ
تاریخ فساد اولان بو وقعهٔ فجیعه دنبرو شورشزای
دنیاده ظهوره کلان قتال وحرب تخطر قلندقجه
بحسب البشر بهادیٔ قسوت قلب اولدیغنی کیم انکار
ایده بیلور مکر صورتده ناسه وسیرتده نسناسه
شبیه اولانلر بولنه زیرا حب ذاتی تجلیسیله تعین

ایدن اهل وجد ووجدان زحمت و مشقتدن
روکردان وجنانه نکران اولمقدن بشقه
سعادت استمزاما مشارب ومآرب افراد امم ایچون
برر راه متشاعب اولدیغندن حکم خفیهٔ سبحانیه
تفاوت فرمای درجات انسانیه اولمسیله حال ومقال
وخیال وخصال آدمیده مشاهده قلنان تباین
واختلاف مانع انس وائتلاف اولمغین نفس لئیم
دائما جالب رنج عظیم اولور غریبدرکه خرد خرده
بین بودار فلاکتمدارده دورنده غورینه ایرهمدیکی
خبایای امور دائرهٔ ادراکندن دور وکشمکش اوهام
ایله رنجور ایکن مرده دلان آخرت عقبات عقبا
بحثنده طول ودراز انواع خطایه دهن باز اولوبده
زعمجه فیلسوفانه انکار حساب وکتابه جرأت ایدرلر
بوشرذمهٔ شرذمه‌نك ظاهر حالی وهلهٔ اولیده فراغ بالی
کوسترسه‌ده زبان زبانی مثاللری استعجال عذاب باطنی
ایتمکله حیاتلرنده بیله نار افکارانلری سوزان ایلمکده‌در
اساس قیاس معلوم اولنجه نوع بشر جسمنی
دنیایه ربط وروحنی کویا نشیمنکاه بقاده جای دیکر
ضبط ایلمکده شوریده سر ومضطر بولور

لمحرره

مساعد اولسه قضا عمراملى درده اكر
حيات نو بنو خضرك اشتدادى قدر
ميسر اولمدن اول ذلال چشمهٔ جان
ظلام يأسه دوشر بختمنك سوادى قدر

فرياد كه عمر زود كذار همحال سيلاب ودرخت جسم نزار افتادهٔ كرداب انقلاب ايكن محنت خانهٔ جهانك دغدغهٔ جان خراشندن ماعدا برده منشور يوم نشوره خط بطلان كشيدهسى فكر باطليله نيجهلر حضور وراحتى سلب واختلال خيال برله غم ومحنت جلب ايتمشدر اشته ظلوم وجهول وعقال عقل جزوئى ايله مغلول بولنان انسان صفاى دلهره آسان بوله مدقجه كاسهٔ سرسبوى مملو مثللو آتش اضطرابد . غليان كوستره جكندن حوصلهٔ بشريه بارطاقت فرساى دنيايه تحملدن قالور وتحدث ايدن مشكلات واختلافات بين الناس آميزش واسايشك اخلالنه وسيلهٔ قويه اولمغله شوصورت مباينت برمقدمهٔ عداوت وبالآخره فتنهٔ اشوبخيز هرملت اولور نتيجهٔ كفتار بودار ناپايدار چار ديوار عناصر كبى

ضدیتیله استوار اولمقدنناشی داخلنده بولنانلر
صدمات آفاتدن رهایاب اوله مزلر اکثر بلیات ایسه
من قبل القهار وسائط مخلوق ایله نمودار اولدیغندن
اخذ ثار وانتقام داعیه‌سی بنی آدمدن کتمز وماداام العالم
غوغا بتمز بناء علیه لزوم سیف تحقق ایلر لکن
صدحیف حجر وشجردن مصنوع بیوت واماکنك
اندراس اساسنه قائل اولمیان آدم هدم بنای وجود
ایله خرم اولوب ذاتنه عادل مطلق عنوانني ومجروحنه
قاتل محقق بهتاننی ایراد ایدر خلاصهٔ مرام
شوقضای رضا اقتضاده کافهٔ امم واقوام بحکمة الله
الملك العلام زمان یکدیکرینك رقبهٔ تغلبنه
رام بولنه جغنه مبنی عالم امکاندن کلیاً نزع نزاع ممکن
اوله میه جغندن هردولتك داخلی وخارجی ملکنده
شمشیره احتیاجی بدیهی الثبوت موادن ایسه‌ده
حرکات عسکریه علی التوالی اجرا اولنمیوب اکثر
ایام تیغ درنیام اوله کلدیکی جهتله صلح حربه
غالب وجنك جویان جهان قهرمان اولسه‌ ینه
استراحته طالب اولمق طبیعی ایدوکندن حل وعقد
امور دولت ید تأیید اهل قلمدن صورت بولسیله
قلم هربار درجهٔ الزمیتده وسیف مرتبهٔ لزومده
طوتیلور مع مافیه برالده تیغ جوهر نشان وبرالده

جوهر جان میدان هول انکیز جهاده روان اولان
غزات مسلمین که وطنداشلرینی صیانهٔ تارك وطن
وناخن زن دوش دشمن اولدقلری حالده مشاق
سفریه یه تحمل کوستررلر قلم پریشان رقله سیف
اوستنه نقش وتحریر قلنان افکاردن امرای حمیت
آرایه داغدل حاصل اولمسون زیرا شودلائل جنود
نصرت حمائلك علو شان وسمو مکانلرینه حائل
اولمیوب شجاعت فطریه لرینه منضم اولان فضیلت
مکتسبه‌لرینی بیان وحکایه وستایش اسایش زمینله
وجود مسعودلرینی صلح وصلاح دارالفلا حنده
حفظ ووقایه امر مهمنه مبتیدر جناب مولا فلم اعلا
حرمته جیوش جوشن شکاف موحدینی زمان امان
بخشـای حضرت شهنشاهیده اکدار روزکاردن
صفوف صفاایله محفوف واستخوان بی تاب عدوی
فتنه کاری دست شاهین شکار عساکر اسلامیه یه
قبضهٔ سیوف بیورسون امین

* شاه هما سپایه که سیمرغ فتح *
* بیضهٔ تیغدن اولور آشکار *
* ینصرك الله بنصر عزیز *
* ای کهرین تیغ ظفر اشتهار *

حقا که اول پادشاه جد برجد نورپاش تخت زبرجد
اولدقلری روز مسعدت بروزدن بودم فیروزه کلنجه
ترقیٔ قوت دولت وازدیاد مکنت ملت امور مهمه سنده
نیجه نیجه بذل همت بیوروب علی الخصوص قوهٔ بریه
وبحریه از وقتده، اصلاح واکمال ایدلمکله سایهٔ
سطوتوایهٔ جناب ملوکانه ده روی دریایه تنزیل
قلنان هر بر کشتیٔ زره پوش ومتین موج مأجوج
فتنه یه بر سد آهنین عد اولنه بیله جکندن ستون
سفاین سپهر مماس رایات یافتهٔ (وانزلنا الحدید فیه
بأس شدید ومنافع للناس) در
شوورقهٔ ورقا پرواز ونامهٔ نامیه سازك مرغزار قبوله
تحریك پروبال وبهارستان عرفانه برك سبز ناچیز اسبال
ایتمکه قوت ولطافتی مفقود بولندیغندن حضور
ادبایه تقدیمه لایق اولمدیغنی معترف ایسه مده تعریف
خامه دن مقصد صحیح قلمك معنای مجملی بولنان
برعاقل ذو فنونك نام جلیلنی تصریح دیمك اولمغله
ذیل کتاب ملجأ کتاب صدر ستوده جناب
حضرتلرینك فوایح مدایحیله مسکی الختام قلمنق اوزره
سپند خامه مجمرهٔ محبره یه وضع اولنمدی الحق بروکیل
مطلقدرکه کتبه وکتیبه قلم حکمت پیرالری تعلیماتیله
نقاط مهمهٔ ممالك ملوکانه ده سبر وسکون کوستررد

* گویا کلور عطارد تثلیث مشتری یه *
* الدقجه که بنانهٔ کلک سخنگذارے *
* اول کلک ترزبانکیم گفتاری بخشش ایلر *
* دنیایه خوشه لؤلؤی شاهوای *

مرواریدمزایاسی گردن کلک گرانمایه‌لرینه تاب وفرفرما وضمیر منیرلرندن سطوع ایدن انوار معانی ایله بیاض صحیفه‌ده صباح معرفت رونما اولمسیله اقطار شرقیه یه نگاه ایدنلر افاقنده شمس علمی زوالدن وارسته وگلشن وطنی ازهار بهار معارفله پیراسته بولورلر حقیقت کلاین قلم همتلری سایه‌سنده طرا وتباب اولان هزار دبستان همرونق چمنستان اولدیغندن اطفال عباد خط ریحانی یه وار نجه تمشق ونخل برومند بوستان آسا تحصیل کمالده یکدیکرینه تفوق ایدوب فیض آلورلر

(احسنت هزار بارك الله) بویله بر صاحب رأی رزین صدر گزینك خدمت شناسی خامهٔ پسندیده نگارهٔ سرنوشت ازلیدر چونکه قلم حکمت رقملرینك اصلاحات دولتده اثار عدیده‌سی جلیدر

* برافروخت مدح تو روی ضمیرم *
* برافراخت وصف تو نخل بیانم *

* بوصف تو سرگرم نطقم ازاز و *
* قلم می برد سجده پیش بنانم *

* ثناسنج نطق توام چون نباشد *
* بغیرت کلیم الله از ترجمانم *

* رقم تا بود رشح نیسان کلکم *
* سخن تا بود آبروی زبانم *

* شب وروز در حفظ جاه تو بادا *
* دو دست دعا وقف بر آسمانم *

مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر
فی ٦ ربیع الاول سنه ١٢٨٩

(صاتیلان محللر)

صحافلرده حاجی عاکف افندینک دکانی
بغچه قپوسنده تنباکوجی حسن آغانک دکانی

(بهاسی)

برچاریک سیم مجیدیه در

Memduh, Mehmed, Paşa
Eser-i Memduh

PL
248
M457E7
1872